

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Informatorium školy mateřské, projekt OPVK CZ.1.07/1.3.00/14.0074

Sborník kazuistik z diagnostiky žáků

PaedDr. Yveta Heyrovská

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Obsah

1 Úvod.....	2
2 Cíle seminářů.....	2
3 Medicínský přehled.....	5
3.1 Fyziologický vývoj dítěte od 3 – 6 let věku – teorie.....	5
3.2 Hraniční vývoj od 3 – 5 let.....	6
3.3 Hraniční vývoj 5 – 6 let.....	6
3.4 Odchylky ve vývoji.....	7
3.5 Evaluace.....	7
4 Příklady kazuistik.....	8
4.1 Kazuistika 1: Příklad spolupráce rodičů a odborného pracoviště před přijetím dítěte do mateřské školy.....	9
4.2 Kazuistika 2: Nezralé dítě po realizaci OŠD.....	14
4.3 Kazuistika 3: Příklad kvalitní spolupráce mateřské školy a rodičů.....	17
4.4 Kazuistika 4: Příklad spolupráce mateřské školy s ortoptiky.....	24
4.5 Kazuistika 5: Příklad práce mateřské školy při snaze o zapojení rodiny.....	26
4.6 Kazuistika 6: Příklad práce specializované mateřské školy.....	31
5 Evaluace supervizí.....	36
6 Závěr.....	37
Slovník používaných slov.....	38
Použitá literatura a zdroje.....	40

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

1 Úvod

Dostává se Vám do rukou Sborník kazuistik z diagnostiky žáků, který je závěrečnou tečkou kapitoly Pedagogické diagnostiky předškolního věku v rámci projektu Informatorium školy mateřské.

V rámci projektu mi byla svěřena kapitola Pedagogická diagnostika předškolního věku. Zpracovala jsem jí z pohledu speciálního pedagoga, působícího již mnoho let v přímé praxi. Na mou otázku, jaká problematika je nejaktuálnější v prostředí mateřských škol na Moravě, jsem dostala odpověď: děti s ADHD syndromem, motorickými, řečovými problémy. Věnovala jsem se tedy vytvoření záznamových archů psychomotorického vývoje dítěte, vzorů individuálních plánů atd. dle zadání.

Celý soubor je k dispozici na internetu:

<http://www.kvic.cz/aktuality/120/1/Projekty/Aktualni/Informatorium/Aktuality>.

Vzorů záznamových archů je v republice hodně, dostupné jsem prostudovala a ráda bych touto cestou poděkovala všem kolegům, kteří se na jejich tvorbě podíleli.

Záznamové archy, které jsem Vám nabídla v rámci našich společných setkávání, jsem vytvářela s jediným cílem. Tím bylo **zestručnění jednotlivých sledovaných kategorií tak, aby byly co nejobjektivněji zachytitelné pedagogem mateřské školy v plnopočetném kolektivu a zároveň korespondovaly se sledováním dětského lékaře při systematických prohlídkách předškolních dětí.**

Po schválení vytvořených materiálů týmem tvořivých učitelek, jsem si dovolila zařadit je do souboru základních přednášek a následných supervizí v rámci tohoto projektu.

2 Cíle seminářů

Semináře se orientovaly na fyziologický vývoj, hraniční vývoj a odchylky ve vývoji dítěte, pozorovatelné v běžném kolektivu mateřské školy ve vztahu k zadání v rámci projektu. Základem pak byl medicínský přehled s pedagogickou aplikací.

K realizaci cílů semináře přispěli jeho účastníci výbornou atmosférou plnou zodpovědnosti, zájmu o informace, otázek, ale i humoru.

Nad obsahem přednášek jsem se velmi zamýšlela, neboť jsem si kladla za cíl:

1. „Zklidnit“ hodnocení dětí a přitom nepřehlédnout...

Nemusíte se mnou souhlasit, ale mám dojem, jakoby každé druhé dítě bylo dnes ADHD, autista. Často operujeme pojmem hyperaktivita, mnohdy hledáme poj-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

menování projevů jakoby „za každou cenu“, často doporučujeme odborná vyšetření, neumíme nebo si netroufneme pracovat více s rodiči.

Jistě tomu tak není plošně a já velmi děkuji těm kolegyním a kolegům, kteří mají nastavený správný úhel pohledu.

Na druhou stranu musíme umět zachytit odchylky ve vývoji, poradit rodičům. Mnohé vývojové nedostačivosti se dají zvládnout režimovými opatřeními a vhodnou stimulací. Z tohoto důvodu jsem do přednášek zařadila fyziologický vývoj, hraniční vývoj a odchylky ve vývoji v rozsahu původního zadání a nad rámec zadání vše dle otázek účastníků seminářů.

Detailně jsem odpřednášela jednotlivá pásma pozorovatelná v mateřské škole.

2. Vymezit kompetence a posílit profesionalitu pedagogů

Praxe ukazuje, že jsou učitelky zahlcovány podrobnými pozorováními v často plnopočetných třídách, což empiricky vede buď k přetížení pedagogů, nebo k formálnímu zachycení projevů dítěte. Ze seminářů, které vedu již mnoho let pro pedagogy mateřských škol vyplývá, že si mateřské školy snad kladou za cíl zvládnout vše, jakoby vedle nich dítě nesledoval pediatr a hlavně rodič. Nedivím se jejich dojmu, neboť nároky na ně kladené jsou čím dál větší a oni jsou velmi zodpovědné pedagogy.

Zde mi dovoluji vyjádřit obdiv všem ředitelům a pedagogům mateřských škol za jejich práci a znovu citovat Fulghuma: „Všechno co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské škole.“

Co kdybychom položili laické veřejnosti otázky:

Zažili jste někdy den, kdy nemá školka program? Víte, kolik práce za každým programem stojí? Co víte o školním vzdělávacím programu vaší mateřské školy? Je to důvod, proč jste si vybrali právě tuhle školku? Co všechno se vaše dítě naučilo za rok v mateřské škole? Co jste ho naučili vy jako rodiče ve spolupráci s mateřskou školou, kterou jste mu dobrovolně vybrali? Jak budete vzpomínat na dobu, kdy vaše dítě docházelo do školky?

Tady si dovoluji vzpomenout na jednu redaktorku, která mi položila otázku: Vzpomenete si na vaši první učitelku na základní škole? Jaká byla?

Moje odpověď zněla: laskavá, spravedlivá, respektovaná a oblíbená mými rodiči. Měla jsem štěstí, učila mě pět let.

Výchova dítěte však nezačíná až vstupem do základní školy, ale naopak. Dítě přichází na svět geneticky vybavené, ale výchovně tabula rasa = nepopsaný list.

Výchova a rozvoj dítěte je odpovědností rodičů. Pokud se rozhodnou přizvat rodiče k podpoře rozvoje svého dítěte mateřskou školou, vyberou si ji optimálně dle školního

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

vzdělávacího programu a pak by vše mělo být v harmonii. Utopie? Snažme se, aby nebyla. Je to pro nás velký a mnohaletý pedagogický úkol.

A co otázky pro tvůrce legislativy?

Neuvažujete o zavedení rozumných počtů žáků ve třídách? Může pedagog kvalitně pracovat dle nároků na něj kladených ve stávajících podmínkách? Je nutné tolik administrativy? Jsme opravdu připraveni na integrace? Jak máme nastavený proces inkluzivního vzdělávání? Vysoké počty dětí ve třídách? Ano, ale s asistentem pedagoga.

3. Pochopit dnešní rodiče

Osobně vidím aktuálně největší těžiště pedagogické práce zde. Ve vztahu k dětem cítím velmi kvalitní vzdělanost našich učitelů a uvítala bych méně administrativy a více klidu na práci s dětmi.

Informování rodičů se však již tolik energie nevěnuje. Ve své každodenní praxi slyším od rodičů: když si pořídím auto, dostanu servisní knížku, když pračku, dostanu návod k použití, když si pořídím dítě.

Mají tito rodiče své vlastní rodiče? Jak byli vychováváni oni sami? Co předává dnešní rodič? Má na to dostatek času, když je mnohdy zatížen např. hypotékami na bydlení nebo pracovní dobou od 9 do 17 a dítě si vyzvedne mezi 17-18 hodinou, neboť pracuje na druhém konci města?

Objeví-li se u dítěte vývojová odchylka, může být rodič zaskočen, nedostatečně informován nebo i přeinformován díky internetu, chvíli trvá, než se zorientuje. Většina přijme nabízenou pomoc, někdy stačí jen utřídit informace. Nenuťme však ty, kteří ji přijmout nechtějí, je to jejich rozhodnutí o jejich dítěti.

Obecně jsem svědkem na jedné straně televizních dětí, na druhé straně dětí mnohdy velmi stimulovaných až přetížených.

Jsem ráda, že právě mateřské školy poskytují dítěti stimulaci harmonizovanou dle potřeb psychomotorického vývoje v jednotlivých věkových kategoriích. Informujme o tom rodiče.

4. Komunikovat mezi pracovišti

Pediatři, pedagogicko-psychologické poradny, logopedi aj. včetně mateřských škol odevzdávají poctivý kus odborné práce.

Někdy o sobě ale víme málo, mnohdy vážne komunikace. Mluvme spolu, scházejme se, předávejme si informace, respektujme se. Kolegiálně, bezkonfliktně, profesionálně. Umíme to?

Cílem této oblasti v semináři byly konkrétní analýzy zpráv z PPP a SPC anonymně upravených. Šlo o obsahovou stránku, vysvětlení pojmů, abychom si více porozuměli.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Odpovědi na výše zmíněné otázky a mnoho dalších budeme hledat celý náš pedagogický život, hledali je již naši předchůdci a budou je hledat naši následovníci. Je to přirozené, svět se mění, to je vývoj.

3 Medicínský přehled

3.1 Fyziologický vývoj dítěte od 3 – 6 let věku – teorie

V době narození dítěte je zralá pouze fylogeneticky nejstarší část NS, která mu umožní používat základní nepodmíněné reflexy, především:

- obživné (sloužící k hledání a přijímání potravy),
- obranné (okulofaciální)
- posturální (v každé poloze, kterou dítě aktivně či pasivně zaujme, odpoví zralá NS vzájemným postavením končetin, trupu a hlavy vzorcem, odpovídajícím věku dítěte).

Vzorec je jiný v každém měsíci či trimenonu věku a změněná odpověď signalizuje možnou odchylku v dalším vývoji dítěte.

Pokračující zrání zdravé nervové soustavy umožní dítěti postupné získávání potřebných dovedností v oblasti vzpřimování (hrubé motoriky), jemné motoriky, řeči, smyslových funkcí a sociálního kontaktu, takže prakticky během prvních 12 měsíců života se dítě zdokonalí od primitivních životních projevů až ke všem základním druhově specifickým dovednostem, z nichž nejdůležitější je vzpřímený postoj bez opory a začátek samostatné chůze, pinsetový úchop (mezi ukazovák a palec v opozici) a první smysluplná slova.

Jenom v prvním roce školní docházky prochází dítě podobně náročným obdobím, kdy se během několika měsíců naučí zvládnout základy trivia i skupinovou sociální komunikaci.

Jednotlivá stadia vývoje dítěte sledují pediatři, důležitou roli ve vztahu k přípravě na školu má kvalitní předškolní výchova.

V případě zájmu příslušné školené skupiny byl rozšířen fyziologický vývoj dítěte od 2 let věku. Tato věková kategorie byla žádána ze dvou důvodů: jedním byl příjem dětí mladších 3 let do předškolního zařízení, druhým byl soukromý zájem o tuto kategorii.

Věnovali jsme se:

- hrubé motorice (vyzkoušeli jsme si prakticky některé dovednosti. Děkuji kolegyním a kolegovi za ochotu udělat figuranty.)
- jemné motorice
- řeči
- zraku

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- sluchu
- sociálním dovednostem

3.2 Hraniční vývoj od 3 – 5 let

Obsahem byly pozorovatelné signály, které bychom měli zachytit, upozornit rodiče a doporučit opatření. Je velká naděje, že při včasném zachycení projevů a vhodném nastavení podmínek se situace dítěte zlepší, projevy se zmírní nebo se v ideálním případě stabilizují k normě nebo širší normě.

- mentální vývoj
- opožděný vývoj řeči
- jemná motorika
- pozornost
- aktivace
- afektivita
- hrubá motorika

3.3 Hraniční vývoj 5 – 6 let

- nerovnoměrné psychické výkony
- drobné neurologické nálezy
- opožděný vývoj řeči
- rozlišovací schopnosti (percepce)
- pozornost a koncentrace
- myšlení
- paměť
- neurotické rysy
- spánek (polední, noční – na školkách v přírodě)
- zvýšená dráždivost
- impulzivita a výbušnost, nezdrženlivost afektu
- snížená schopnost sociální adaptace
- změny osobnosti
- neobratnost
- poruchy zrakového vnímání u předškolních dětí

(materiál zpracovaný ortoptikem, speciálním pedagogem)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

3.4 Odchytky ve vývoji

Příznaky a projevy dítěte, které jsou odolné vůči nastaveným opatřením doma i ve školce, přetrvávají po dobu 6 měsíců nepřetržitě a je vhodné detailně informovat rodiče, popsat vše do pedagogické diagnostiky s doporučením vyšetření na příslušném pracovišti (PPP, SPC, klinická psychologie, klinická logopedie apod.)

Edukovat rodiče o možnostech školky v případě obdržení odborné zprávy.

- pozornost
- impulzivita
- hyperaktivita
- jemná a hrubá motorika
- vývojové vady řeči
- chování, přizpůsobení
- specifické vývojové poruchy učení

Seznámili jsme se s dědičnými faktory, faktory získanými během vývoje atd.

Připomněli jsme si obsah slova „specifická“ a „vývojová.“

Účastníkům byla nabídnuta možnost e-mailové konzultace k řešení sporných problémů či nejasností.

3.5 Evaluace

Ohlasy bezprostředně po odborných seminářích proběhly formou evaluačních dotazníků jednotlivých účastníků.

Hodnotilo 236 zúčastněných.

Pro potřeby tohoto Sborníku vybírám odpovědi na 2 otázky, a to:

Nejvíce využiji:

Jak mohu zpracovat zprávu pro školské poradenské zařízení, nové poznatky z diagnostiky, při tvorbě IVP, práce s dětmi s odchylkou, materiály k vypracování IVP pro děti s OŠD, jak s citem jednat s rodiči, děkuji za záznamový arch – ihned předám, podněty pro IVP ve speciální třídě, 95% informací pro práci ředitelky a učitelky, metodické materiály, které jsou dobře zpracovány, fyziologický vývoj důležitý pro speciální třídu (možnost srovnání), IVP – uchopitelný materiál pro praxi, vývojové fáze ke srovnání, diagnostiku, při studiu na VŠ, pro přednášku rodičům, kompetence, poznatky z PPP – rozbor zpráv, záznamové archy, celý obsah semináře, je to soubor, který jsem dosud při své práci postrádala, symptomy, které jsem dříve neregistrovala a neuměla jsem je zařadit, využívám vše dávno v praxi, ale vítám konfrontaci teorie a praxe, vše – předávám kolegyním, atd. atd.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Naučil/a jsem se:

Nové poznatky o odchylkách, které mohu v MŠ zachytit a jak dětem mohu následně pomoci, diferencovat odchylky a poruchy, konkretizovat lépe při spolupráci s PPP, získala jsem plnohodnotné informace k pedagogické diagnostice, spoustu informací ke zkvalitnění mé práce v MŠ, uspořádala jsem si, co vlastně hodnotit, jak lépe spolupracovat s rodiči a institucemi, strukturovat diagnostiku, mít jasno v pojmech, správných názvech a obsahu, kdy je nutné použít IVP a kdy je nutné více zapojit rodiče, jak vzbudit jejich zájem, opětovné potvrzení nezbytnosti dalšího vzdělávání a kontaktu s odborníky z praxe, více chápat problémy, se kterými se setkáváme, ocenit svou práci, více přemýšlet a poté jednat, jak rozlišit poruchy chování od špatné výchovy, porozuměla jsem formě a cílení zpráv PPP a některým doporučením v textu zprávy, nový pohled kompetence učitelka – rodič – dítě, obohatily mě informace, odnáším si mnoho poznatků, seznámení s některými cizími výrazy – slovník, rozlišit, co je v mé kompetenci a povinnost MŠ a co přísluší rodičům, nepřebírat na sebe povinnosti, které náleží rodičům (viz zprávy PPP, SPC), nevidět problém tam kde není, přemýšlet profesionálněji, správně klást otázky – vhodně je volit atd. atd.

4 Příklady kazuistik

Součástí projektu Informatorium školy mateřské je i pilotáž předaných vstupních a výstupních dotazníků jejich absolventkami, učitelkami a učitelem MŠ. Pilotáž spočívala ve sledování jednoho vytipovaného dítěte v průběhu jednoho roku. Zapojené MŠ prováděly u sledovaného dítěte 3krát za sledované období jeho diagnostiku se zápisem do připravených záznamových archů. K této pilotáži byly využity připravené vstupní i výstupní dotazníky s popisem zápisu.

Při zápisu postupujeme takto:

- záznam provádíme opakovaně, dle vývoje dítěte, minim. 1krát ročně zapsáním data jednotlivých záznamů
- zapisujeme hodnotící znak

Hodnotící znaky:

Doporučujeme využívat stupnice z materiálu VÚP z roku 2007: Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV Metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy:

- 1 – dosud nezvládá (má vážnější obtíže)
- 2 – zvládá s vynaložením maximálního úsilí
- 3 – přetrvávající problémy (občasné, dílčí)
- 4 – zvládá spolehlivě, bezpečně

N – není hodnoceno (nelze říci, neprojevuje se)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Dlouhodobé sledování bylo a je pro učitelky náročné. Úkol splnilo asi 60 % MŠ. Všechna tři sledování v záznamových listech jsme pro větší přehlednost tohoto sborníku shrnuli do jednoho listu. Jednotlivá pozorování jsme odlišili datem jeho záznamu. Z těchto záznamů lze vysledovat i zřetelný pokrok dětí v mnoha ukazatelích.

Ke zveřejnění ve Sborníku jsme vybrali nejtypičtější z kazuistik, které budou zajímat a mohou se stát inspirativní pro další pedagogické pracovníky předškolního vzdělávání.

4.1 Kazuistika 1: Příklad spolupráce rodičů a odborného pracoviště před přijetím dítěte do mateřské školy

Chlapec přijat na odborné pracoviště ve věku 5 let 6 měsíců na žádost rodiny a doporučení klinického logopeda. Důvodem přijetí je podpora školní připravenosti chlapce žijícího dosud v jiné kultuře, v domácím prostředí dvojjazyčná výchova (Čj, Fj), rodina se rozhodla pro pobyt v Čechách a pro mateřský jazyk češtinu, dg. astmatik, alergik, dětská neobratnost (při nesportující rodině), dyslalia multiplex, levák.

Přichází v doprovodu matky, milý, upravený, zvědavý, podá ruku, tyká mi, neudrží oční kontakt, přijme pravidla.

V době snímání anamnézy si jde chlapec hrát, hra je přiměřená věku, odchází od hry k matce, vyžaduje lehce pozornost, usměrnitelný, neobratný (zakopává, padají mu z ruky předměty, polije se při pití apod.), dosud není docházka do mateřské školy, rodiče zvažují předškolní výchovu v programu Začít spolu, odklad školní docházky.

Z anamnestických údajů doplňujeme pouze nynější obraz, rodinná a osobní anamnéza jsou obsahem zprávy logopeda. V péči dětské alergologie, vyšetřen klinickým psychologem, kde intelektová kapacita v pásmu nadprůměru, v péči logopedie, kde již probíhá náprava a odkud odeslán na dětskou fyzioterapii k podpoře koordinace v oblasti hrubé a jemné motoriky. Logopedie doporučuje cílené zaměření na podporu percepčně kognitivního vnímání na našem pracovišti, vč. výběru vhodného typu předškolního zařízení s kompletní zprávou a navázáním spolupráce.

NO (nynější obraz): nevyžaduje polední spánek, večer usíná s lampičkou, občas vyžaduje přítomnost dospělé osoby, fáze usínání prodloužena až na 1-2 hodiny, v noci občas mluví ze spaní, pavor nocturnus 0, nepřipomocuje, nerotuje po lůžku, ráno se budí obtížněji, v ranním stereotypu nutno pomáhat ke každodenním činnostem (zhasni, spláchni, pojď se nasnídat, oblékání s dopomocí apod.). Stoličky nepravidelná až v intervalu 3 dnů, proktologicky v normě, ošetří se. Jídlo: selektuje zeleninu, ovoce, má rád sladké. Pitný režim: nutno pobízet, upřednostňuje Coca colu a ledové čaje. Televize v rodině jako zvuková kulisa celý den, hry PC 1-2 hodiny před spaním. Zájmy: organizovaně zatím ne, s rodinou: procházky, výlety. Výchova: jedináček, prostředí stimulující, matka důslednější, v domácnosti, otec velmi zaměstnaný, liberálnější. V podstatě jednotný přístup rodičů, ambice.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vyšetřen v přítomnosti matky, edukována.

Při vyšetření spolupracuje chlapec ochotně, snaha vyhovět, nižší zralost, tenduje k nedokončování úkolu, při vhodné motivaci zvládá, pak má radost.

Pro potřebu této zprávy vyjímám závěr:

četnější percepčně motorická oslabení s dominancí v oblasti zrakové a sluchové percepce, grafomotoriky, řeči, u chlapce s nadprůměrnou intelektovou kapacitou, dvojjazyčným rodinným prostředím, dosud žijícím v jiné kultuře, výběr rodičů – život v ČR, mateřský jazyk čeština.

Doporučuji:

- matka podrobně edukována o vhodnosti zavést režimová opatření doma
- docházka na logopedii – jak zavedeno
- docházka na fyzioterapii – jak zavedeno
- nástup do mateřské školy s programem Začít spolu – předškolní oddělení
- maminka podrobně edukována o vhodnosti úzké spolupráce se školkou, vč. možnosti využití IVP
- v případě žádosti rodiny školku prosím o spolupráci při realizaci IVP s ohledem na závěr vyšetření, IVP zasílám, prosím o zvážení možnosti realizace a případně úpravy dle možnosti školky.
- v příštím školním roce odklad školní docházky a při jeho realizaci docházka do 0. ročníku při ZŠ
- v době realizace OŠD intervence u nás. V Th plánu: sluchová percepce, zraková percepce. Před zahájením této podpory zvážíme návštěvu ortoptika, grafomotorika na jaře.
- konzultace kdykoli.
- zprávu, vč. IVP si vyzvedne maminka proti podpisu na našem pracovišti, kopie spis.

Příloha: IVP

Individuální plán pro dítě:

Jméno dítěte: xxx

Datum narození: xxx

Bydliště: xxx

MŠ: xxx

Důvod IVP: nerovnoměrný vývoj v oblasti hrubé a jemné motoriky, řeči a socializace.

IVP vypracován na základě žádosti rodičů, povolení ředitelkou MŠ, zprávy z oddělení klinické psychologie, klinické logopedie a fyzioterapie, speciálního pedagoga.

Hrubá motorika:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

1. Chůze:

- podpora pravidelného tempa chůze
- lehká chůze s odvíjením chodidel a s doprovodným pohybem paží
- nácvik překonávání nerovného terénu
- chůze ve dvojici, trojici, skupince
- chůze v zástupu, v kruhu, v tempu podle vzoru
- chůze s náčiním
- chůze po zvýšené rovině
- chůze terénem s odpočinkem po 30 min. vzdálenost max. 3 km
- chůze po schodech bez držení nahoru i dolů

2. Běh:

- podporovat běh se změnou směru, vyhýbáním, vybíháním, obíháním,
- nácvik rytmického běhu s dýcháním
- běh po zvýšené a šikmé ploše
- běh o závod na 20 m
- nácvik pohotových výběhů na smluvený sluchový a zrakový signál

3. Skok:

- výskoky na lavičku
- skoky snožmo na místě i z místa a s otočením
- poskočný krok z místa
- seskoky do hloubky s dopadem do měkké podložky (výška max. na rozměr pas-chodidla)
- výskoky s dosahováním na zavěšený předmět
- skoky do dálky do pískoviště

4. Lezení:

- lézt v podporu dřepmo na mírně zvýšené ploše, vpřed, stranou i pozpátku
- prolézat nízko upevněné překážky
- vylézat a slézat přiměřené náradí (žebřík, průlezku, opičí dráhu)
- plazení pod nízkou překážkou (po břiše i po zádech)

5. Házení:

- házení horním obloukem do dálky se správným postavením nohou a zapojením trupu do hodu
- házení míče od ramen, hrudníku, na zem
- podpora prstového držení míče
- hra ve dvojici s míčem

6. Předplavecká průprava:

- v hloubce po pás hry (vbíhání, ponořování obličeje, vydechování apod.)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- potápění ve dvojicích
- nenásilné počátky splývání, kraulování nohama, pohyby paží

Jemná motorika:

1. Kreslení:

- podpora charakteristiky postav, pohybu, popř. i prostoru
- zařazovat cílené uvolňovací cviky ramene, lokte, zápěstí, prstů
- pracovat s horizontální, vertikální čarou, oblouky, kruhy
- nácvik realistické kresby
- nácvik kresby postavy s hlavou, končetinami, trupem, prsty
- ergonomické pastelky 9mm
- nůžky 2: 1

2. Malování:

- pokusit se vyjádřit celistvé situace
- podporovat malbu bez předchozího předkreslení
- pokoušet se o přiměřenou velikost zobrazených představ

3. Modelování:

- podporovat stisk, slepování, plácání hmoty, válení, vytahování části z celku, spojovat
- návod na vyjádření věcné představy trojrozměrným modelováním
- zvyšovat nároky na hmatovou citlivost

4. Prostorové a plošné stimulační:

- vytvářet pravidelné obrazce kladením jednotlivých prvků
- získávat negativ obrazce jeho vytlačováním do měkkého materiálu
- dekorativně pokrývat plochy, zdobit

5. Manipulace:

- samostatná a kvalitní manipulace s hygienickými pomůckami
- zapínání knoflíků, zipů, zavazování tkaniček
- nácvik pomoci při jednoduché práci
- zavést pravidelnou povinnost
- zdokonalení česání, mytí
- kvalitní manipulace s příborem

Řeč:

1. Rozvoj slovní zásoby:

- podporovat aktivní užívání běžných slov v náležitém významu
- rozvíjet přirozenou frekvenci všech druhů slov
- práce s dechem vzhledem k situacím

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- sluchově rozlišovat hlásku na začátku, později i na konci slova

2. Podpora správné výslovnosti, gramatické správnosti, souvislého vyjadřování

- Podpora gramaticky správného vyjádření myšlenek, zkušeností, zážitků
- podporovat spolupráci s logopedem, m. j. edukací rodičů
- usilovat o souvislý vlastní řečový projev
- podporovat správné formulování vzkazu
- rozvíjet srozumitelnost žádosti, přání, vlastního názoru
- zkusit pohotovou mluvní reakci na danou situaci

Socializace:

- prohlubovat snahu o samostatnost v oblékání, svlékání, prostírání, úklid
- postupně prodlužovat délku setrvání u jedné činnosti s postupně náročnějším obsahem
- zvyšovat nároky na respektování režimových momentů
- podporovat schopnost sebehodnocení
- učit vyjádření vlastních zájmů, tužeb, přání, uvědomovat si prvotní dětské plány
- přeměňovat osvojené dovednosti v návyky v jednání

Domácí prostředí:

- rodiče se již seznámili prostřednictvím literatury, internetu nebo jinou formou s obtížemi svého dítěte
- v případě potřeby se obrátí na učitelku MŠ nebo na odborné pracoviště pro zodpovězení svých otázek
- na základě podrobného vyšetření dítěte zavedou potřebná režimová opatření v domácím prostředí, edukování
- podpora výše zmíněných aktivit dítěte v domácím prostředí: část aktivit pro rozvoj dovedností zařadí MŠ v rámci celodenní péče o dítě dle svých možností, zvýšená míra rozvoje je na rodině.
- jako nedílnou součástí péče je aktuálně pravidelná docházka na oddělení fyzioterapie a logopedie s pravidelným cvičením v domácím prostředí dle zadání odborníka
- je vhodné, aby rodiče informovali odborníka z příslušného oboru o probíhající paralelní péči, aby nedošlo k přetížení dítěte nebo rodiny.
- za účelné lze považovat předat kopii IVP odborníkům, které dítě navštěvuje pro komplexnost péče a přístupu.

Závěrem: IVP je vypracován na 1 školní rok (od – do) je to flexibilní dokument, do kterého lze vstupovat podle vývoje a potřeb dítěte.

Učitelku prosím o výstupní záznamový arch po absolvování předškolního oddělení.

Spolupráce: rodina, MŠ, logoped, fyzioterapeut, klinická psychologie.

Po řádném a detailním seznámení s IVP souhlasí dne:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Prohlašuji, že jsem byl/a podrobně seznámen/a s individuálním vzdělávacím plánem (IVP) dítěte a že s ním souhlasím.		
Datum:		
Jméno a příjmení dítěte:		
	Jméno	Podpis
Rodiče dítěte (zákonný zástupce):		
Ředitel/ka MŠ:		
Třídní učitel/ka:		
Zástupce PPP		

4.2 Kazuistika 2: Nezralé dítě po realizaci OŠD

Fyziologický rozvoj psychomotorických dovedností ve sledovaném věkovém období.

Jméno dítěte: dívka
 Datum narození: 6 let, 1 měsíc
 Datum nástupu do MŠ: odklad ŠD
 Školní rok: 2011/2012
 Třída/oddělení: jednotřídní
 Jméno třídní učitelky: xxx

Dovednost:	ŘEČ	Datum záznamu:			červen 2012	
Stupnice:		1	2	3	4	N
Věty o 3 a více slovech					X	
Skloňování					X	
Časování					X	
Kladení otázek: Kde? Kdy? Proč?					X	
Umí zpívat					X	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Opakuje krátkou povídku				X	
Opakuje delší povídku				X	
Směšuje pravdu s výmyslem				X	
Pojmenuje svou činnost, stavbu i kresbu				X	
Trvale si zapamatovává				X	
Příčinně myslí				X	
Orientuje se v čase (ráno, poledne, večer)				X	
Řeč se stavbou i formou podobá řeči dospělých				X	
Ptá se, aby se poučilo, ne aby udrželo sociální kontakt				X	
Dovede abstrahovat				X	
Před výkonem předchází představa (oznámí, co udělá)				X	
Správně vyslovuje				X	
Mluví gramaticky správně				X	
Rozumí pojům nad, pod, před, za, krátký, dlouhý...				X	

Dovednost:	ZRAK	Datum záznamu:			červen 2012	
Stupnice:		1	2	3	4	N
Rozlišuje barvy základní					X	
Rozlišuje barvy širšího spektra					X	
Sedí správně při kreslení, malování					X	
Stojí správně při kreslení a malování					X	
Nešilhá					X	
Koordinace ruky a oka					X	
Odhadování vzdálenosti					X	
Orientace v prostoru					X	
Předměty sleduje ze správné vzdálenosti					X	
Při kreslení, hraní nenaklání hlavu					X	
Nemhouří					X	
Nezakopává					X	
Zájem o ruční práce (kreslení, vystřihování)					X	
Udrží oční kontakt					X	

Dovednost:	SLUCH	Datum záznamu:			červen 2012	
Stupnice:		1	2	3	4	N
Rozlišuje zvuky (hlásku ve slově)					X	
Pracuje se strukturou slov (vytleská slabiky, slovní fotbal...)					X	
Reaguje na zvuky bez kontroly zraku					X	
Neupřednostňuje jedno ucho (nenatáčí hlavu)					X	

Dovednost:	JEMNÁ MOTORIKA	Datum záznamu:			červen 2012	
Stupnice:		1	2	3	4	N

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Navlékne korál na šňůrku				X	
Jí lžičkou a nebryndá				X	
Používá příbor				X	
Obléká a svléká se				X	
Zapíná knoflíky				X	
Zašněruje boty				X	
Staví z kostek dvoj a trojrozměrné stavby				X	
Namaluje kruh				X	
Namaluje hlavonožce				X	
Bere tužku do prstů				X	
Umí se umýt a učesat				X	
Pomáhá při jednoduché práci				X	
Kreslí postavu s hlavou, končetinami i trupem				X	
Preference jedné ruky				X	
Pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá				X	
Špetkovitý úchop, volné zápěstí				X	

Dovednost:	HRUBÁ MOTORIKA	Datum záznamu:			červen 2012	
Stupnice:		1	2	3	4	N
Do schodů chodí bez opory, střídá nohy					X	
Skáče do dálky					X	
Přeskočí provázek 5 cm nad zemí					X	
Chodí ze schodů bez opory a střídá nohy					X	
Stojí několik vteřin na jedné noze					X	
Poskakuje na jedné noze					X	
Rozezná pravou a levou ruku					X	
Stojí chvíli na jedné noze při zavřených očích					X	
Hází a chytá míč					X	
Samostatně se obléká, jí					X	

Dovednost:	SOCIÁLNÍ KONTAKT	Datum záznamu:			červen 2012	
Stupnice:		1	2	3	4	N
Hraje si společně s dětmi					X	
Vyžaduje pochvalu					X	
Samostatně manipuluje s předměty					X	
Domlouvá se o hračku					X	
Ovládá své citové reakce					X	
Dodržuje hygienické návyky					X	
Přiměřeně vyjadřuje potřeby					X	
Zdraví, oslovuje, poděkuje					X	
Setrvá u jedné hry					X	
Udržuje pořádek					X	
Při společné hře se dobrovolně podřizuje pravidlům					X	
Zdraví, požádá, poděkuje, osloví					X	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Sebeovládá se				X	
Srovnává sebe s druhými				X	
Šetrně zachází s předměty				X	
Soustředí se				X	
Udrží pořádek v hračkách, osobních věcech				X	
Umí odpočívat				X	
Hraje s porozuměním jednodušší společenské hry				X	
Plní úkoly ve skupině dětí				X	
Dodržuje pravidla				X	
Sebehodnotí				X	
Zásadově jedná				X	
Předchází konfliktům				X	
Soustředí se				X	
Pozdraví, požádá o dovolení, neskáče do řeči, neobtěžuje druhého při rozhovoru s jiným				X	
Vyjadřuje vlastní zájmy, přání				X	
Sebekontroluje se				X	
Odpovědně plní drobné úkoly				X	
Hodnotí				X	
Nezapomíná plnit povinnosti				X	
Překonává neúspěch, obtíže, nálady				X	
Samostatnost				X	
Organizuje				X	
Zvládá hygienu, udrží upravenost				X	
Nesměšuje pravdu s výmyslem				X	
Ohleduplnost				X	

Poznámky:

Školní připravenost je velmi dobrá.

Komentář: dívka měla odklad školní docházky na doporučení pedagogicko- psychologické poradny pro celkové a postupné dozrávání, doporučena byla i návštěva logopeda.

Záznamový arch na konci odkladového roku ukazuje na stabilizaci stavu a připravenost dívky na vstup do školy.

Odklad školní docházky byl správně indikován a jeho realizace byla s pozitivním efektem.

4.3 Kazuistika 3: Příklad kvalitní spolupráce mateřské školy a rodičů.

Jméno dítěte: chlapec

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Datum narození: 6 let, 4 měsíce

Datum nástupu do MŠ: září 09

Třída (oddělení): XXX

Jméno učitelky: XXX

Dovednost: ŘEČ	Datum záznamu:		
	06/2011	20.9.2011	13.6.2012
Věty o 3 a více slovech	4	4	4
Skloňování	3	3	4
Časování	3	3	4
Kladení otázek: Kde? Kdy? Proč?	3	3	4
Umí zpívat	3	3	4
Opakuje krátkou povídku	3	4	4
Opakuje delší povídku	3	3	4
Směšuje pravdu s výmyslem	3	4	4
Pojmenuje svou činnost, stavbu i kresbu	3	3	4
Trvale si zapamatovává	3	3	4
Příčinně myslí	3	3	4
Orientuje se v čase (ráno, poledne, večer)	4	4	4
Řeč se stavbou i formou podobá řeči dospělých	3	3	4
Ptá se, aby se poučilo, ne aby udrželo sociální kontakt	3	3	4
Dovede abstrahovat	3	3	4
Před výkonem předchází představa (oznáení, co udělá)	3	3	4
Správně vyslovuje	2	3	3
Mluví gramaticky správně	3	3	4
Rozumí pojům nad, pod, před, za, krátký, dlouhý...	4	4	4

Dovednost: ZRAK	Datum záznamu:		
	06/2011	20.9.2011	14.6.2012
Rozlišuje barvy základní	4	4	4
Rozlišuje barvy širšího spektra	4	4	4
Sedí správně při kreslení, malování	4	4	4
Stojí správně při kreslení a malování	4	4	4
Nešilhá	4	4	4
Koordinace ruky a oka	3	3	4
Odhadování vzdálenosti	3	3	4
Orientace v prostoru	3	3	4
Předměty sleduje ze správné vzdálenosti	4	4	4
Při kreslení, hraní nenaklání hlavu	3	3	4
Nemhouří	4	4	4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Nezakopává	4	4	4
Zájem o ruční práce (kreslení, vystřihování)	4	4	4
Udrží oční kontakt	3	3	4

Dovednost: SLUCH	Datum záznamu:		
	06/2011	20.9.2011	15.6.2012
Rozlišuje zvuky (hlásku ve slově)	1	2	3
Pracuje se strukturou slov (vytleská slabiky, slovní fotbal...)	1	2	4
Reaguje na zvuky bez kontroly zraku	4	4	4
Neupřednostňuje jedno ucho (nenatáčí hlavu)	4	4	4

Dovednost: JEMNÁ MOTORIKA	Datum záznamu:		
	06/2011	20.9.2011	11.6.2012
Navlékne korál na šňůrku	4	4	4
Jí lžičkou a nebryndá	4	4	4
Používá příbor	4	4	4
Obléká a svléká se	4	4	4
Zapíná knoflíky	4	4	4
Zašněruje boty	2	2	4
Staví z kostek dvoj a trojrozměrné stavby	2	2	4
Namaluje kruh	2	2	4
Namaluje hlavonožce	4	4	nezaznačeno
Bere tužku do prstů	3	3	4
Umí se umýt a učesat	4	4	4
Pomáhá při jednoduché práci	4	4	4
Kreslí postavu s hlavou, končetinami i trupem	1	2	3
Preference jedné ruky	4	4	4
Pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá	4	4	4
Špetkovitý úchop, volné zápěstí	3	3	4

Dovednost: HRUBÁ MOTORIKA	Datum záznamu:		
	06/2011	20.9.2011	11.6.2012
Do schodů chodí bez opory, střídá nohy	4	4	4
Skáče do dálky	4	4	4
Přeskočí provázek 5 cm nad zemí	4	4	4
Chodí ze schodů bez opory a střídá nohy	4	4	4
Stojí několik vteřin na jedné noze	4	4	4
Poskakuje na jedné noze	3	3	4
Rozezná pravou a levou ruku	4	4	4
Stojí chvíli na jedné noze při zavřených očích	3	3	4
Hází a chytá míč	3	4	4
Samostatně se obléká, jí	4	4	4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Dovednost: SOCIÁLNÍ KONTAKT	Datum záznamu:		
	06/2011	20.9.2011	12.6.2012
Hraje si společně s dětmi	3	3	4
Vyžaduje pochvalu	3	3	4
Samostatně manipuluje s předměty	4	4	4
Domlouvá se o hračku	2	3	4
Ovládá své citové reakce	2	3	4
Dodržuje hygienické návyky	4	4	4
Přiměřeně vyjadřuje potřeby	4	4	4
Zdraví, oslovuje, poděkuje	3	3	4
Setrvá u jedné hry	3	3	4
Udržuje pořádek	3	3	4
Při společné hře se dobrovolně podřizuje pravidlům	3	3	4
Zdraví, požádá, poděkuje, osloví	3	3	4
Sebeovládá se	3	3	4
Srovnává sebe s druhými	3	3	4
Šetrně zachází s předměty	3	3	4
Soustředí se	2	3	4
Udrží pořádek v hračkách, osobních věcech	3	3	4
Umí odpočívat	3	3	4
Hraje s porozuměním jednodušší společenské hry	3	3	4
Plní úkoly ve skupině dětí	3	3	4
Dodržuje pravidla	3	3	4
Sebehodnotí	3	3	4
Zásadově jedná	3	3	4
Předchází konfliktům	nezaznačeno	3	4
Soustředí se	2	3	4
Pozdraví, požádá o dovolení, neskáče do řeči, neobtěžuje druhého při rozhovoru s jiným	2	3	4
Vyjadřuje vlastní zájmy, přání	3	3	4
Sebekontroluje se	3	3	4
Odpovědně plní drobné úkoly	3	3	4
Hodnotí	3	3	4
Nezapomíná plnit povinnosti	3	3	4
Překonává neúspěch, obtíže, nálady	2	3	4
Samostatnost	3	3	4
Organizuje	2	3	4
Zvládá hygienu, udrží upravenost	4	4	4
Nesměšuje pravdu s výmyslem	3	3	4
Ohleduplnost	3	3	4

Poznámky:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

1. záznam: 06/2011

U dítěte byla diagnostikována alergie a astma. Větší pozornost se soustřeďovala na zdraví dítěte a posílení sebevědomí.

Rodiče upravili režim dne, aby dítě nebylo stresované a mělo dostatek odpočinku.

V MŠ jsme dávaly pozor, aby dítě nebylo přetěžováno a ve škole se cítilo bezpečně a spokojeně.

Podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny je dítěti schváleno odložení školní docházky.

Dítě navštěvuje logopedickou poradnu od září 2010.

Komentář: záznamový arch vykazuje mírnou psychomotorickou nerovnoměrnost u dítěte s primárně zdravotní diagnózou. Za zásadní lze považovat úpravu režimu dítěte dle lékaře, odklad školní docházky je plně indikován.

2. záznam: 09/2011 6 let, 7 měsíců

Byl sestaven nový Individuální plán vzdělávání (OŠD)

1. Obratnost

- motorika velkých svalových skupin
 - chůze, běh, skákání, lezení, házení, hry s míčem, plavání
- jemná motorika rukou
 - manipulace s předměty – rozebírání, skládání, třídění, sestavování)
 - práce s různým materiálem – dřevo, textil, kov, hlína, vosk atd.
 - práce s nůžkami
 - práce s papírem – vytrhávání, lepení, skládání
 - práce s textilem
 - práce s přírodninami
 - práce s potravinami
 - modelování
 - kreslení a malování (nácvik správného držení tužky, pera)
 - cvrkání kuliček
- motorika mluvidel
- motorika očních pohybů
 - vpravo, vlevo, určení místa – nahoře, dole, před, za
 - podporovat směr zleva doprava
- koordinace
 - koordinace pohybová (školka se švihadlem, s míčem)
 - koordinace oči – ruka (labyrint, obkreslování, proplétání otvorů, malování na magnetických tabulkách, malování pomocí myši na obrazovce)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- koordinace ruce – mluvidla (spojení recitace a pohybu, spojení recitace a kreslení)

2. Smyslové vnímání

- zrak
 - hry pro obecný rozvoj zrakových schopností (puzzle, postupné stříhání obrázku, hledání a třídění předmětů podle určitého hlediska, hádanky, omalovánky, domalovánky)
 - hry na optickou paměť (Pexeso, Co tam bylo?, Jak to šlo za sebou?, Poskládej to stejně!)
 - hry na optickou pozornost a diferenciaci (Co se změnilo?, Hledej rozdíl!, Co je jiné?, Hledej stejný tvar!)
 - figura a pozadí, optické členění (vybarvování plošek podle značek, hledání obrázku ve zmeškaných čarách, hledání překrývajících se obrazců, hledání překrývajících se písmen)
- sluch
 - hry pro všeobecný rozvoj sluchových schopností (básničky, písničky, orientace pouze sluchem př. Hra na slepou bábu, Pepíčku pípní!)
 - reakce na dohodnutý zvuk
 - zvukové rozlišování: podle množství – hodně, málo; podle počtu zvuků – kolikrát
 - seřadit podle daného kritéria (časové ohraničení, nahlas, potichu, šepem, rychle a pomalu, dlouhý a krátký zvuk)
 - hry na rozvoj akustické paměti (básničky a texty zpaměti, slovní řady, třídění podle slabiky nebo hlásky, poznávání slov podle počtu slabik)
 - hry na rozvoj akustické pozornosti (slovní kopaná, slova začínající stejnou slabikou, písmenem, hledání domluveného slova, slabiky, písmena, slova od jednoho základu)
 - hry na akustickou diferenciaci (nácvik fonemického sluchu, rozlišování délky samohlásek)
 - hry na rozvoj slovní paměti a pozornosti (paměť na slova, věty, děje)
- hmat
 - poznávání předmětů hmatem, poznávání materiálů, poznávání vlastností materiálů
- chuť a čich
 - poznávání čichem, ochutnáváním
- propriocepce
 - malování na záda, poznávání tvarů podle šablon, pohyby poslepu, rozvoj vnímání tělesného schématu - udělat pohyb podle pokynu učitele

3. Řeč

- správná výslovnost, gramatická správnost, souvislé vyjadřování
- rozumění řeči, rozšiřování slovní zásoby
- vyjadřovací pohotovost, kultura mluveného projevu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- sluchové rozlišování hlásek na začátku a později na konci slova

4. Početní představy

Náměty na hry – Dej sem stejně!, Kde je více, méně?, Kolik je tam věcí?, Rozděl hromádku na stejné díly!, Rozděl po dvou, po třech!, Pokračuj ve skládání (serialita), Pokračuj v malování, Najdi, kde je chyba!

5. Kresba (grafomotorika a rozvoj kresby)

6. Rozvoj kognitivních schopností

- rozlišování jmen a příjmení
- rozlišování tykání a vykání
- podpora nácviku dnů v týdnu, měsíců v roce
- orientace v rodinných vztazích (matka, otec, babička, děda, bratr, sestra, teta, strýc...)
- pojmenování a grafické ztvárnění geometrických tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník)
- třídění podle kategorií (tvar, barva, množství)
- orientace v ploše, v prostoru (pojmy před, za, nad, pod...)

7. Socializace

- učit záměrně předcházet domluvou konfliktům
- prohlubovat snahu o samostatnost při oblékání, při úklidu, při práci
- denním opakováním upevňovat požadované společenské chování
- postupně prohlubovat délku setrvačnosti u jedné činnosti s postupně náročnějším charakterem
- podporovat při vyjadřování vlastních přání, zájmů (uvědomění si svého dětského plánu)

8. Domácí prostředí

- rodiče dbají na pravidelný režim dne dítěte, pravidelná docházka do MŠ
- vhodná logopedická péče (nadále pokračovat)
- upevňování sebevědomí dítěte (pochvala, povzbuzení, společná hra...)
- vhodný kroužek (volnočasová aktivita)

Komentář: individuální výchovně vzdělávací plán pro období odkladu školní docházky sestaven velmi kvalitně, plně koresponduje s potřebami dítěte.

3. záznam: 06/2012 7 let, 4 měsíce

Dítě nebylo v letošním školním roce nemocné, alergické projevy utlumeny (je v péči odborného lékaře).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Dítě s matkou navštěvuje pravidelně logopedii. Nadále přetrvávají problémy se správnou výslovností a s rozlišováním písmen na začátku a konci slov. V rodině je dysortografie. Dítě citlivě reaguje na jakékoliv změny z běžného režimu dne.

Nadále je nutné u dítěte pěstovat psychickou odolnost.

Celkově je dítě již vyzrálé a připravené k nástupu do ZŠ.

Komentář: po absolvování odkladového roku vykazuje záznamový arch stabilizaci stavu dítěte, za nejpodstatnější lze považovat ústup nemoci. Vzhledem k osobní i rodinné anamnéze (dysortografie v rodině) bych doporučila: při nástupu do 1. třídy ponechat září pouze adaptační, zájmové aktivity zařadit do režimu dítěte až od října max. 2krát týdně, od listopadu zahájit podporu sluchového vnímání (figura a pozadí, audiomotorika, jazykový cit atd.), ve spolupráci s logopedií. Metodiku upravit s aplikací pozornostní složky a podporou psychické odolnosti dítěte.

4.4 Kazuistika 4: Příklad spolupráce mateřské školy s ortoptikou

Potíže při psaní a čtení u dítěte s pozdní diagnostikou tupozrakosti.

Během prvních 5 až 6 let života dochází k nejprudšímu a největšímu vývoji dítěte. Celé dvě třetiny lidské pozornosti jsou zaměstnávány tím, co vidí oči a dvě třetiny informací ukládaných v mozku jsou pak zrakově zpracovávány. Hlavním smyslem se tak pro každého jedince stává právě zrak. Mezi nejčastější oční nemoci dítěte v předškolním věku patří tzv. tupozrakost (amblyopie). Jedná se o sníženou schopnost vidění levého nebo pravého oka. Dítě vidí na jedno oko velice dobře a druhým okem o mnoho hůře, obvykle bez viditelných organických změn, které bychom mohli na tomto zrakovém orgánu pozorovat. Důležitá je ta skutečnost, že tupozrakost není na dítěti na první pohled vůbec patrná. Pokud dítě nešilhá, pak si této skutečnosti nikdo nemusí všimnout, dítě totiž vidí druhým okem zcela normálně. Pro úspěšnou léčbu je však důležitá včasná diagnostika, a zde mohou pomoci právě i pedagogové v mateřských školách nebo jeslích.

Z praxe víme, že se děti se zrakovou vadou jeví stejně jako děti zdravé, neliší se od nich. Mají stejné fyzické i psychické potřeby jako děti ostatní. Pro názornost je možné uvést jako příklad jednu z mnoha kazuistik ze screeningu zraku prováděného v MŠ.

Na základě informačních letáků (možnosti screeningu zrakových vad) si screening zrakových vad objednala MŠ z Prahy. Na tento screening se přihlásilo 47 dětí z celkového počtu 78 dětí. Měření probíhalo se souhlasem rodičů zcela dobrovolně.

Jako příklad klasické pozdní diagnostiky lze uvést 5,5letou dívku. U tohoto děvčete byly přístrojem Plusoptix naměřeny hodnoty na hranici normy. U oka pravého byly hodnoty vyšší jak + 6,0 dpt (norma + 0,5 až + 1,0 dpt při dobrém vidění), u oka levého byly naměřené hodnoty v mezích normy přiměřeně věku dítěte cca + 0. 5 dpt.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vzhledem k nálezům byl proveden test s „E“ (dítě otáčí vystřižené „E“ dle předlohy ve vzdálenosti 5 metrů). Tímto testem jsme zjistili, jak vidí dívka každým okem zvlášť. Při tomto orientačním testu byla zjištěna těžká tupozrakost oka pravého (amblyopie). Dívka na pravé oko viděla ostře pouze na vzdálenosti 1 metru. Rodičům dítěte byla na základě tohoto měření předána zpráva s doporučením k podrobnějšímu vyšetření u očního lékaře. Dívka do té doby nijak vážněji nestonala, nešilhala, při pravidelné 3 a 5leté prohlídce bylo vyšetření smyslového vnímání včetně zraku v mezích normy. V MŠ dívka rozvíjela své dovednosti zdánlivě bez potíží. Po zjištění těžké tupozrakosti si pedagogové i rodina uvědomili závažné odchylky, které na tupozrakost mohly upozornit již dříve. Dívka nerada kreslila, nerada se zapojovala do kolektivních her, zvl. míčových, měla potíže při nácviu jemné motoriky. Tyto drobné nedostatky byly přisuzovány většímu vzrůstu dítěte a tudíž lehké nemotornosti? Později si rodina uvědomila přivírání jednoho oka, natáčení hlavičky, světloplachosti, šerosleposti aj. Během jednoho týdne po screeningu v MŠ byla dívka podrobně vyšetřena očním lékařem, dítěti byly předepsány dioptrické brýle a okluze jednoho oka. Po půl roce nošení okluze, nošení brýlí a cvičení tupozrakého oka viděla dívka již z pěti metrů poměrně ostře, ale stále nebyla kvalita vidění v mezích normy přiměřeně k věku dítěte. Proto byl bohužel nutný odklad školní docházky. U těžké tupozrakosti dochází po částečném vycvičení tupozrakého oka k poruše binokulární spolupráce (spojení dvou obrazů v jeden), neboli k diplopii. Diplopie je u dětí ve většině případů příčinou potíží při psaní a čtení. Dívka i přesto, že měla odklad ŠD a pravidelně docházela na ortoptická (nácviu spolupráce obou očí) a pleoptická cvičení (cvičení tupozrakého oka), nedokázala psát na linku, psala pod nebo nad linku, v textu zaměňovala znaky a písmenka. I přes veškerou snahu rodiny, dítěte, pedagogů, očních specialistů nebylo možné zajistit, aby dívka mohla do 1. třídy nastoupit bez okluze, brýlí a docházení na pravidelná oční cvičení. Před nástupem do 1. třídy bylo nutné zajistit dítěti individuální vzdělávací plán ve spolupráci se speciálním pedagogem.

Co dodat na závěr této kazuistiky? Z praxe je více než patrné, že vzhledem k délce pobytu dítěte v MŠ je správně informovaný pedagog schopen podezření na zrakovou vadu u dítěte zachytit dříve než rodič. Stačí si jen všimnout změn v chování dítěte jako např.: červenání, mrkání nebo mhouření očí, bolesti hlavy, časté mnutí očí, tiky, přivírání jednoho oka, natáčení hlavičky tzv. kompenzační postavení hlavy, časté zakopávání, nemotornost, vyhýbání se kolektivu, narážení do ostatních dětí, předmětů, téměř žádný zájem o ruční práce (kreslení, vystřihování), neobratnost při TV (nejistota nebo odmítání např. chůze po lavičce), šeroslepost, světloplachost aj.

Všechny tyto zdánlivě nepatrné odlišnosti od normálního projevu dítěte mohou být varováním nebo chcete-li vztyčeným prstem na možnost přítomnosti těžké oční vady. Stačí si jen pozorně všimnout jakékoli odchylky a včas na ni upozornit.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

4.5 Kazuistika 5: Příklad práce mateřské školy při snaze o zapojení rodiny.

Fyziologický rozvoj psychomotorických dovedností ve sledovaném věkovém období.

Jméno dítěte: chlapec
Datum narození: 5 let 1 měsíc
Datum nástupu do MŠ: 1. 9. 2010
Školní rok: 2010/2011
Třída (oddělení): hvězdičková – věkově smíšená
Jméno třídní učitelky: xxx

Dovednost: ŘEČ	Datum záznamu:		
	22.6.2011	26.9.2011	30.6.2012
Věty o 3 a více slovech	3	3	3
Skloňování	3	3	3
Časování	3	3	3
Kladení otázek: Kde? Kdy? Proč?	3	3	3
Umí zpívat	N	N	2
Opakuje krátkou povídku	N	N	N
Opakuje delší povídku	N	N	N
Směšuje pravdu s výmyslem	3	3	4
Pojmenuje svou činnost, stavbu i kresbu	3	3	4
Trvale si zapamatovává	N	N	3
Příčinně myslí	N	N	3
Orientuje se v čase (ráno, poledne, večer)	2	2	3
Řeč se stavbou i formou podobá řeči dospělých	2	2	3
Ptá se, aby se poučilo, ne aby udrželo sociální kontakt	1	1	2
Dovede abstrahovat	N	N	N
Před výkonem předchází představa (oznámi, co udělá)	2	2	3
Správně vyslovuje	2	2	3
Mluví gramaticky správně	2	2	3
Rozumí pojmům nad, pod, před, za, krátký, dlouhý...	3	3	4

Dovednost: ZRAK	Datum záznamu:		
	22.6.2011	26.9.2011	30.6.2012
Rozlišuje barvy základní	1	1	4
Rozlišuje barvy širšího spektra	1	1	3
Sedí správně při kreslení, malování	3	3	3
Stojí správně při kreslení a malování	N	N	N

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Nešilhá	4	4	4
Koordinace ruky a oka	3	2	3
Odhadování vzdálenosti	3	3	3
Orientace v prostoru	3	3	3
Předměty sleduje ze správné vzdálenosti	3	3	3
Při kreslení, hraní nenaklání hlavu	4	4	4
Nemhouří	4	4	4
Nezakopává	4	4	4
Zájem o ruční práce (kreslení, vystřihování)	4	4	4
Udrží oční kontakt	2	2	2

Dovednost: SLUCH	Datum záznamu:		
	22.6.2011	26.9.2011	30.6.2012
Rozlišuje zvuky (hlásku ve slově)	N	N	N
Pracuje se strukturou slov (vytleská slabiky, slovní fotbal...)	N	N	N
Reaguje na zvuky bez kontroly zraku	3	3	3
Neupřednostňuje jedno ucho (nenatáčí hlavu)	4	4	4

Dovednost: JEMNÁ MOTORIKA	Datum záznamu:		
	22.6.2011	26.9.2011	30.6.2012
Navlékne korál na šňůrku	3	3	4
Jí lžičkou a nebryndá	3	4	4
Používá přístroj	1	3	3
Obléká a svléká se	3	4	4
Zapíná knoflíky	2	2	3
Zašněruje boty	1	1	1
Staví z kostek dvoj a trojrozměrné stavby	3	3	4
Namaluje kruh	4	4	4
Namaluje hlavonožce	4	4	4
Bere tužku do prstů	4	4	3
Umí se umýt a učesat	3	4	4
Pomáhá při jednoduché práci	3	3	3
Kreslí postavu s hlavou, končetinami i trupem	3	4	4
Preference jedné ruky	4	4	4
Pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá	3	3	3
Špetkovitý úchop, volné zápěstí	2	2	2

Dovednost: HRUBÁ MOTORIKA	Datum záznamu:		
	22.6.2011	26.9.2011	30.6.2012
Do schodů chodí bez opory, střídá nohy	3	3	3
Skáče do dálky	3	3	3
Přeskočí provázek 5 cm nad zemí	3	4	4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Chodí ze schodů bez opory a střídá nohy	3	3	3
Stojí několik vteřin na jedné noze	3	3	3
Poskakuje na jedné noze	2	3	3
Rozezná pravou a levou ruku	1	1	1
Stojí chvíli na jedné noze při zavřených očích	1	1	2
Hází a chytá míč	2	3	3
Samostatně se obléká, jí	3	3	3

Dovednost: SOCIÁLNÍ KONTAKT	Datum záznamu:		
	22.6.2011	26.9.2011	30.6.2012
Hraje si společně s dětmi	1	2	2
Vyžaduje pochvalu	1	2	3
Samostatně manipuluje s předměty	3	3	3
Domlouvá se o hračku	2	3	2
Ovládá své citové reakce	1	2	2
Dodržuje hygienické návyky	4	4	4
Přiměřeně vyjadřuje potřeby	3	3	3
Zdraví, oslovuje, poděkuje	2	3	2
Setrvá u jedné hry	3	3	3
Udržuje pořádek	3	3	4
Při společné hře se dobrovolně podřizuje pravidlům	2	2	3
Zdraví, požádá, poděkuje, osloví	3	3	3
Sebeovládá se	2	2	2
Srovnává sebe s druhými	N	N	N
Šetrně zachází s předměty	4	4	4
Soustředí se	2	3	3
Udrží pořádek v hračkách, osobních věcech	3	3	3
Umí odpočívat	4	4	4
Hraje s porozuměním jednodušší společenské hry	1	1	1
Plní úkoly ve skupině dětí	1	1	1
Dodržuje pravidla	3	3	3
Sebehodnotí	1	1	1
Zásadově jedná	2	2	2
Předchází konfliktům	2	2	2
Soustředí se	2	3	3
Pozdraví, požádá o dovolení, neskáče do řeči, neobtěžuje druhého při rozhovoru s jiným	3	3	3
Vyjadřuje vlastní zájmy, přání	3	3	3
Sebekontroluje se	2	2	2
Odpovědně plní drobné úkoly	3	3	3
Hodnotí	2	2	2
Nezapomíná plnit povinnosti	3	3	3
Překonává neúspěch, obtíže, nálady	2	2	2
Samostatnost	3	3	3
Organizuje	1	1	1

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Zvládá hygienu, udrží upravenost	3	3	3
Nesměšuje pravdu s výmyslem	N	N	4
Ohleduplnost	3	3	nezazna- čeno

Další sledované kategorie dle vlastního pozorování učitelky:

06/2011

- v počtu se orientuje 1 – 2
- skládá jednoduché obrázky z částí do celku
- pozná tvar kruh, pojmenuje kolečko, ostatní nerozlišuje
- umí najít jednoduché rozdíly
- přiřazuje k sobě stejné tvary

09/2011

- Chlapec se orientuje v počtu do pěti.
- Barvy neumí pojmenovat, dokáže bezpečně vybírat mezi ostatními barvu žlutou, zelenou a hnědou bez pojmenování.
- Skládá z částí do celku.
- Umí vyhledávat rozdíly, většinou bez dopomoci
- Chlapec má problémy s mimikou při procvičování mluvidel.
- Z tvarů pojmenuje pouze kruh.

Poznámky:

1. záznam: 06/2011

Chlapec se každé ráno po příchodu do třídy schová pod stůl učitelky, odkud děti pozoruje, nebo si tam sám hraje. Teprve později vyleze. Rád si hraje s auty a vláčky. Pokud se děti chtějí k němu přidat, odmítá je a zlobí se. Chce si hrát sám. Hračky, se kterými si hraje, nechce druhým půjčit. Chlapec hovoří málo, komunikuje více s učitelkami než s dětmi. Rád se chová, ale nechce si při tom povídat, jen se přitulí a mlčí. Dětem neubližuje, pokud se jinému dítěti něco přihodí, jde ho pohladit, je mu ho líto.

Vzhledem k nedostatkům ve výslovnosti byla rodičům doporučena logopedická péče. Chlapec navštěvuje od května logopedickou ambulanci, dle sdělení rodičů s logopedkou zatím nespolupracuje.

Chlapec rád kreslí dopravní prostředky, kresba je sice křečovitá s tlakem na tužku, ale plná detailů. Tyto obrázky i slovně okomentuje.

V oblékání byl zcela nesamostatný, během roku udělal velký pokrok.

Po většinu školního roku se chlapec do společných činností ve třídě nezapojoval. V posledních dvou měsících nastala změna, chlapec se většinou účastní společných aktivit,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

zatím pouze v kolektivu, nějakou úlohu nebo projevit se samostatně před ostatními se zatím ostýchá.

Komentář: dle záznamového archu chlapec s výrazněji nerovnoměrným psychomotorickým vývojem ve všech sledovaných oblastech. Dítě zařazeno do věkově smíšené třídy, má tedy možnost přiklonit se k různým formám dětského projevu dle věku dětí ve třídě. Otázkou je rodiči popsaná nespolupráce s logopedkou. Kliničtí logopedi disponují širokou škálou metod a forem práce s dětmi a podrobně edukují rodiče v oblasti domácího nácviku.

2. záznam: 09/2011

V době hlavních prázdnin chlapec do mateřské školy nechodil a v září 14 dní chyběl. Nelze říci, že by během této doby došlo k výraznějšímu posunu. Zlepšení nastalo v oblasti sociálního kontaktu, chlapec si hraje i s ostatními dětmi, i když stále upřednostňuje samostatnou hru. Vedoucí úlohu ve hře nikdy nepřebírá. Nerad půjčuje hračky ostatním dětem, ale jinak má k dětem pěkný vztah, neubližuje nikomu, naopak na konfliktní situace mezi dětmi hned upozorňuje učitelku, ví, co není správné, někdy i utěšuje druhého, když se něco přihodí. Do společných činností se zapojuje jako pozorovatel, sám se projevít odmítá. Provádí drobné pracovní úkoly, je šťastný, když je pochválen, ale pokud má něco vyřídit, odmítá. Komunikuje se svými učitelkami ve třídě, ale s ostatními zaměstnanci v mateřské škole ne.

Chlapec se zlepšil v kultuře stolování, začal používat příbor.

Pro tento školní rok je potřeba podněcovat rozvoj chlapcových dovedností ve všech oblastech, s výrazným zaměřením na řečovou oblast, spolupracovat více s rodiči a projednat s nimi i možnost odložené školní docházky.

3. záznam: 06/2012 6 let 1 měsíc

Během školního roku se chlapec zlepšil v sebeobsluze, naučil se poznávat barvy, částečně i doplňkové, zvládá poměrně dobře početní představy.

Motorika jemná i hrubá potřebuje nadále procvičovat, někdy se při pohybových aktivitách chlapec projevuje bojácně.

Co se týče správné výslovnosti, chlapec po celý rok navštěvoval logopedickou ambulanci, řeč se zlepšila jen mírně, chlapec měl dlouho problém v komunikaci s logopedkou, nechtěl spolupracovat a ani doma procvičovat.

Pokud se zapře a rozhodne se něco nedělat, tak ho nikdo nepřesvědčí.

Chlapec neumí navazovat kontakty s novými osobami. Ve třídě vyhledává především učitelky, s nimi komunikuje, často vyžaduje jejich pozornost. S dětmi si hraje minimálně, když tak s jedním kamarádem, ne s několika společně. Pokud na něj mluví

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

jiní zaměstnanci školy, dívá se bokem a mlčí, nebo se schovává za svou učitelku. Neovládá vyřídit vzkaz jiné osobě. Každá změna v zaběhnutých činnostech chlapce vyvolají.

Děti mají chlapce rády, přestože s nimi příliš nekomunikuje, mají k němu ochranný vztah.

V polovině dubna jsme zaznamenaly velký pokrok: Chlapec chtěl poprvé při pohybové hře převzít hlavní úlohu a hrál kocoura. Od té doby se zapojuje do pohybových a tanečních her aktivně.

Před zápisem do školy jsme rodičům doporučily odklad školní docházky. Rodiče s chlapcem navštívili pedagogicko-psychologickou poradnu. Podle rodičů chlapec odmítl spolupracovat a psychologka se vyjádřila, že tak negativní dítě ještě neviděla. Rodiče neobdrželi žádnou podrobnou zprávu, pouze doporučení k odkladu školní docházky.

Domnívám se, že chlapec je negativně ovlivněn i rodinnými poměry, rodiče se na jaře rozešli a chlapec nyní žije s maminkou ve vedlejší vesnici a tatínek ho dováží denně do školky a zpět. Chlapec bude mít odloženou školní docházku a i v příštím roce bude navštěvovat naši MŠ.

Komentář: záznamový arch na konci školního roku vykazuje přetrvávající nerovnoměrnost ve vývoji, s dílčími pokroky vlivem systematické práce mateřské školy při zřejmě pravidelné docházce chlapce do předškolního zařízení. Indikace k návštěvě pedagogicko-psychologické poradny ze strany mateřské školy velmi správná. Otázkou opět zůstává nespolupráce s dalším odborníkem, tentokrát s psychologkou. Všimněme si, že vyjádření o nespolupráci s logopedkou i psychologkou je vždy na základě ústního sdělení rodiny, bez odborné zprávy z příslušných pracovišť.

Při realizaci odkladu školní docházky, který je plně indikován, nelze bez podkladové zprávy napsat individuální výchovně vzdělávací plán. Za vhodné bych považovala rodiče edukovat, doporučit jim znovu kontakt s PPP. V případě, že se toto nepodaří, zařadit chlapce do předškolního oddělení se standardním programem pro předškoláky.

4.6 Kazuistika 6: Příklad práce specializované mateřské školy

Fyziologický rozvoj psychomotorických dovedností ve sledovaném věkovém období.

Jméno dítěte:	chlapec
Datum narození:	6 let 2 měsíce
Datum nástupu do MŠ:	1. 9. 2008
Školní rok:	2010/2011
Třída (oddělení):	speciální třída pro děti s vadami řeči

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Jméno třídní učitelky: xxx, xxx

Dovednost: ŘEČ	Datum záznamu:		
	16.5.2011	21.9.2011	8.6.2012
Věty o 3 a více slovech	3	4	4
Skloňování	3	4	4
Časování	3	4	4
Kladení otázek: Kde? Kdy? Proč?	2	3	4
Umí zpívat	2	2	3
Opakuje krátkou povídku	2	2	3
Opakuje delší povídku	1	2	3
Směšuje pravdu s výmyslem	3	3	4
Pojmenuje svou činnost, stavbu i kresbu	4	4	4
Trvale si zapamatovává	2	3	3
Příčinně myslí	2	3	4
Orientuje se v čase (ráno, poledne, večer)	4	4	4
Řeč se stavbou i formou podobá řeči dospělých	4	4	4
Ptá se, aby se poučilo, ne aby udrželo sociální kontakt	2	3	4
Dovede abstrahovat	4	4	4
Před výkonem předchází představa (oznáím, co udělám)	4	4	4
Správně vyslovuje	1	2	3
Mluví gramaticky správně	3	3	4
Rozumí pojům nad, pod, před, za, krátký, dlouhý...	3	3	4

Dovednost: ZRAK	Datum záznamu:		
	23.5.2011	23.9.2011	8.6.2012
Rozlišuje barvy základní	4	4	4
Rozlišuje barvy širšího spektra	3	3	4
Sedí správně při kreslení, malování	2	2	4
Stojí správně při kreslení a malování	2	2	4
Nešilhá	4	4	4
Koordinace ruky a oka	3	3	4
Odhadování vzdálenosti	1	2	3
Orientace v prostoru	3	3	4
Předměty sleduje ze správné vzdálenosti	4	4	4
Při kreslení, hraní nenaklání hlavu	2	3	3
Nemhouří	4	4	4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Nezakopává	4	4	4
Zájem o ruční práce (kreslení, vystřihování)	4	4	4
Udrží oční kontakt	1	2	3

Dovednost: SLUCH	Datum záznamu:		
	23.5.2011	21.9.2011	8.6.2012
Rozlišuje zvuky (hlásku ve slově)	1	2	3
Pracuje se strukturou slov (vytleská slabiky, slovní fotbal...)	1	2	3
Reaguje na zvuky bez kontroly zraku	2	3	4
Neupřednostňuje jedno ucho (nenatáčí hlavu)	4	4	4

Dovednost: JEMNÁ MOTORIKA	Datum záznamu:		
	6.6.2011	15.9.2011	8.6.2012
Navlékne korál na šňůrku	4	4	4
Jí lžičkou a nebryndá	3	3	4
Používá příbor	3	3	4
Obléká a svléká se	4	4	4
Zapíná knoflíky	4	4	4
Zašněruje boty	1	2	3
Staví z kostek dvoj a trojrozměrné stavby	4	4	4
Namaluje kruh	4	4	4
Namaluje hlavonožce	4	4	4
Bere tužku do prstů	4	4	4
Umí se umýt a učesat	4	4	4
Pomáhá při jednoduché práci	4	4	4
Kreslí postavu s hlavou, končetinami i trupem	3	3	4
Preference jedné ruky	4	4	4
Pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá	4	4	4
Špetkovitý úchop, volné zápěstí	3	4	4

Dovednost: HRUBÁ MOTORIKA	Datum záznamu:		
	6.6.2011	15.9.2011	8.6.2012
Do schodů chodí bez opory, střídá nohy	4	4	4
Skáče do dálky	4	4	4
Přeskočí provázek 5 cm nad zemí	4	4	4
Chodí ze schodů bez opory a střídá nohy	4	4	4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Stojí několik vteřin na jedné noze	4	4	4
Poskakuje na jedné noze	4	4	4
Rozezná pravou a levou ruku	2	3	4
Stojí chvilku na jedné noze při zavřených očích	4	4	4
Hází a chytá míč	3	4	4
Samostatně se obléká, jí	4	4	4

Dovednost: SOCIÁLNÍ KONTAKT	Datum záznamu:		
	30.5.2011	13.9.2011	8.6.2012
Hraje si společně s dětmi	1	2	4
Vyžaduje pochvalu	4	4	4
Samostatně manipuluje s předměty	4	4	4
Domlouvá se o hračku	2	3	4
Ovládá své citové reakce	1	2	3
Dodržuje hygienické návyky	4	4	4
Přiměřeně vyjadřuje potřeby	3	3	4
Zdraví, oslovuje, poděkuje	4	4	4
Setrvává u jedné hry	3	4	4
Udržuje pořádek	3	3	3
Při společné hře se dobrovolně podřizuje pravidlům	1	2	3
Zdraví, požádá, poděkuje, osloví	4	4	4
Sebeovládá se	1	2	3
Srovnává sebe s druhými	2	2	3
Šetrně zachází s předměty	3	3	3
Soustředí se	1	2	3
Udrží pořádek v hračkách, osobních věcech	2	2	3
Umí odpočívat	3	3	4
Hraje s porozuměním jednodušší společenské hry	3	3	4
Plní úkoly ve skupině dětí	1	2	3
Dodržuje pravidla	1	2	4
Sebehodnotí	1	2	4
Zásadově jedná	1	2	3
Předchází konfliktům	1	2	3
Soustředí se	1	2	3
Pozdraví, požádá o dovolu, neskáče do řeči, neobtěžuje druhého při rozhovoru s jiným	2	2	4
Vyjadřuje vlastní zájmy, přání	3	3	4
Sebekontroluje se	1	2	3

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Odpovědně plní drobné úkoly	1	2	4
Hodnotí	1	2	3
Nezapomíná plnit povinnosti	2	2	4
Překonává neúspěch, obtíže, nálady	1	2	3
Samostatnost	3	4	4
Organizuje	2	3	4
Zvládá hygienu, udrží upravenost	3	4	4
Nesměšuje pravdu s výmyslem	3	3	4
Ohleduplnost	2	3	4

Další sledované kategorie dle vlastního pozorování učitelky:

Dovednost: Další kategorie	Datum záznamu:		
	05/2011	09/2011	06/2012
Hospodaření s dechem	3	3	4
Fonematický sluch	1	1	3
Artikulační obratnost rtů a jazyka	2	2	4
Nesprávná výslovnost sykavek	1	1	3
Vizuální kontrola vyslovovaných hlásek	2	3	3
Snadná vyrušitelnost vedlejšími podněty, krátkodobé soustředění při řízených činnostech	1	2	3
Respektování pravidel	1	2	4
Schopnost spolupracovat s dalším dítětem	2	3	4

Poznámka 1: 05/2011

Chlapec byl doporučen k pedagogicko-psychologickému vyšetření z důvodu podezření na ADHD. Následně jsme rodičům doporučili neurologické vyšetření, které chlapec podstoupil v minulém týdnu. Výše uvedená diagnóza prý nebyla potvrzena (dle sdělení rodičů).

Závěry z psychologického vyšetření doporučují rodičům důslednou výchovu v rodině, respektování a dodržování stanovených pravidel s jednotným působením rodiny a školy.

Komentář: příklad nerovnoměrného vyžívání dítěte zařazeného indikačně do specializované třídy pro děti s vadami řeči.

Poznámka 2: 09/2011

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Dne 21. 9. 2011 proběhlo vyšetření sluchu v MŠ pracovníci SPC pro vady řeči. Vyhodnocení záznamu z přístroje bude předáno v měsíci říjnu na příští konzultaci s pracovníci SPC, která navštěvuje naši MŠ pravidelně v měsíčních intervalech. S rodiči byl konzultován jednotný přístup při dodržování stanovených pravidel. Vzhledem k tomu, že chlapec má odloženou školní docházku z důvodu nezralosti fonemického sluchu a celkové nezralosti, byla rodičům zdůrazněna nutnost spolupráce při denním plnění úkolů v logopedickém sešitě a kontrola výslovnosti naučených hlásek v běžné řeči u dítěte. Pro rozvoj fonemického sluchu bylo doporučeno hraní sluchových her i doma.

Poznámka 3: 06/2012

U chlapce přetrvává porucha fonemického sluchu při diferenciaci obou řad sykavek, je nutná sluchová kontrola a připomenutí. Všechny ostatní hlásky má správně vyvozené, včetně vibrantů a užívá je v běžné řeči. Rodiče po dohodě s MŠ chlapce zapsali do vesnické ZŠ, do třídy s menším počtem žáků, kde se bude pokračovat v logopedické péči.

Komentář: chlapec s docházkou do specializované mateřské školy, kde spolupráce rodiny, školky a SPC.

Po absolvování přechází plnit školní docházku do třídy s menším počtem žáků při ZŠ. Lze očekávat rozvoj specifických poruch učení. Vzhledem k ostatním sledovaným kategoriím je prognóza dobrá při spolupráci rodiny, specializovaného pracoviště a školy. Vhodná je nejen logopedická péče, ale paralelně i péče ambulantního speciálního pedagoga se zaměřením na podporu percepčně motorických funkcí ve vztahu k jednotlivým vyučovacím předmětům. Tato péče, stejně jako péče logopedická, je závislá na kvalitním plnění ze strany rodiny.

5 Evaluace supervizí

Po roční práci se záznamovými archy a případně individuálními plány, navázání spolupráce s ortoptiky atd. byly v rámci projektu zařazeny supervize pro absolventy semináře Pedagogické diagnostiky.

S tímto formátem se v dané podobě učíme pracovat. Supervize měla za cíl vysvětlit, doplnit, zkvalitnit informace, utřídit poznatky, vysvětlit terminologické vazby při vzájemné spolupráci mateřských škol, rodičů a odborných pracovišť, rozšířit informace v návaznosti na psychologická a speciálně pedagogická, logopedická a ortoptická vyšetření.

Za nejpodstatnější lze považovat výměnu zkušeností, možnost osobních i skupinových konzultací, analýzu jednotlivých kazuistik.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Součástí byla i CD ukázka ergonomických psacích potřeb do mateřských škol, CD ukázka správné aplikace okluzoru, praktická ukázka rozdílu obecně a speciálně pedagogického přístupu k rozvoji jednotlivých sledovaných kategorií u dětí při použití standardních pomůcek.

Výsledek supervize: hodnotilo 47 zúčastněných.

Nejvíce využiji:

Zkušenosti a příklady z praxe od ostatních kolegyň, výměny poznatků, ergonomické pomůcky, praktické zkušenosti jednotlivých případů uváděných na semináři, rozbor zprávy z PPP, návrhy na metody práce s dětmi s ADHD, metodické návody pro práci s odkladovými dětmi, hry, které jsme hrály na konci semináře, vlastní příklady práce atd.

Naučil/a jsem se:

Pracovat s formátem supervize, získala jsem vědomí o správnosti své práce v oblasti evaluačních záznamů, zaujaly mě konkrétní evaluační záznamy, nepodceňovat učitelskou profesi, upevnila jsem si odborné sebevědomí, jak řešit některé problémy, srovnala jsem si své vědomosti a lépe porozuměla, jak můžu efektivně pracovat, nové pojmy, postupy, pracovat s individuálními plány pro různou věkovou skupinu, zajímavosti z praxe při tvorbě IVP, jak správně nasazovat oční klapku, pochopila jsem rozsah záznamového archu atd.

6 Závěr

Úkolem pedagogiky je přijmout, nikoli odsuzovat změny, a připravit na ně dnešní děti. Neobjevujeme objevené, pouze navazujeme a aktualizujeme.

Přeji nám všem dostatek energie do povolání, které jsme si dobrovolně vybrali.

Yveta Heyrovská a kolektiv pracovníků KVIC

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Slovník používaných slov

Afektivní	týkající se citové (emoční) stránky člověka
Amblyopie	tupozrakost
Astigmatismus	refrakční vada oka, při níž vlivem nestejného zakřivení lomivých struktur oka dochází k poruše vidění
Deprivace	nedostatek určitých podnětů (smyslových, citových)
Difúzní	rozptýlený
Divergentní	rozbíhavý
Dysfázie	porucha tvorby a porozumění řeči v důsledku poruchy funkce mozku
Dyskalkulie	porucha matematických funkcí
Dyslexie	vývojová porucha čtení, psaní
Dysortografie	vývojová porucha postihující složku pravopisnou
Dyspraxie	vývojový nedostatek, částečné snížení naučené schopnosti vykonávat složité úkony
Echolálie	zvukové opakování slabik
Fylogeneze	vývoj druhu
Gestoza	těhotenská toxikóza, raná a pozdní
Hyperexcitabilní syndrom	dráždivost, úlekové reakce, blinkavost, obranný reflex jazyka, třesy končetin, poruchy spánku apod.
Hypertonický	mající zvýšené napětí
Hypotonický	mající snížené napětí
Hypoxie	nedostatek kyslíku v tkáních či v celém organismu
Intermodalita	propojení modů smyslového vnímání
Lateralita	stranovost
Kauza	případ
Konvergence	sbíhavost
Morfologie	věda studující stavbu a tvar lidského těla a jeho částí
Ontogeneze	vývoj jedince od oplození po zánik
Opistotonus	pozice těla s obloukovitým prohnutím dozadu), „do mostu“/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Percepce	vnímání
Retardace	zpomalení
Serialita	schopnost systémově řadit, organizovat
Senzomotorika	funkce hybné a smyslové
Simplicitní	jednoduchý
Symptom	příznak
Syndrom	soubor příznaků
Strabismus	šilhavost
Vegetativní	funkce dýchání, oběh, obživné a jiné novorozenecké reflexy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Použitá literatura a zdroje

HAMPLOVÁ, Ilona. *Ortoptické podklady*. Praha, 2011.

HARTL, Pavel. *Psychologický slovník*. 1.vyd. Praha: Jiří Budka, 1993, 297 s. ISBN 80-901-5490-5.

Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy. 1. vyd. Praha, 1978.

Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV: metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy. V Praze: VÚP, 2007. 48 s., [78] s. příl. v různém stránkování. Metodika. ISBN 978-80-87000-10-6.

SOVÁK, Miloš, ed. *Defektologický slovník*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978. 474, [3] s. Knižnice speciální pedagogiky.

SWIERKOSZOVÁ, Jana. *Pedagogická diagnostika dětského vývoje pro učitele primárního vzdělávání: distanční text*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2004. 76 s. ISBN 80-7368-018-1.

VOKURKA, Martin et al. *Praktický slovník medicíny*. 5. rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 1998. 15, 490 s., obr. příl. ISBN 80-85800-81-0

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vydavatel: Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín, příspěvková organizace, Štefánikova 7/826, 741 11 Nový Jičín

Autor: PaedDr. Yveta Heyrovská

Název: Sborník kazuistik z diagnostiky žáků

Rok vydání: 2013

ISBN 978-80-87744-02-4